

Yves Sallaberry 'Xala'

«Lehenengo mailan ezinezkoa da pertsona hotz-hotza izatea»

Apendizitisa, atzerapenak eta polemika tarteko, iaz Aimar Olaizolaren kontra final kasik epikoa irabazi zuenetik buruz buruko azken txapelduna da Xala. Hitz egin zalea ez den arren, aurrez aurrekoan gertukoa eta atsegina begitandu zaigu aurrelaria, barrea beti lagun.

MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Argazkiak: Dani Blanco

Urtebete pasa da eta nola gogoratzen duzu lru-
nen hunkituta eman zenuen prentsaurrekoa,
enpresari eskatzeko zuri zegokizula Buruz
buruko finala jokatzeara?

Ematen du hamar urte pasa direla dagoene-
ko, hori sentitzen dut; pasatu zen eta ez dut
oroitzapen oso garbia. Egia da momentu
intentsua izan zela, baina ene ustez gorputza
eta burua ondo eginak dira aurrera segi eta
une gogorak ahazten uzteko. Beste txapelke-
ta batzuk etortzen dira, berriz ere prestatu
beharra dago... eta gauza berriei heldu behar
zaie.

Gogor mintzatu zinen, enpresaren aldetik umi-
liatua sentitzen zinela eta. Aldatu egin al da
Asperekin duzun harremana, harrez gero?

Ez, ez da aldatu. Momentu horretan hala
sentitu nintzen, umiliatua, baina gero finala
jokatu, irabazi, eta buelta eman nion. Beraien-
tzat pilotari bat gehiago naiz eta lanean segi
behar dut: ongi baldin banago jokatu, eta
bestenaz etxera, hori badakigu pilotariok.
Horrela da gure mundua, kirol mundua.
Fabrikan ez dut lanik egiten baina edozein
enpresaren gisan jokatzeko dutela esango
nuke, nagusiak eta langileak gaude, baina guk
gainera zorte handia dugu, pilotatik bizi gai-
tezkeelako. Gure egitekoa da ongi prestatzea,
gorputza zaintzea eta ahal bada partidu asko
jokatzeara, eta horregatik kobratzen dugu, ongi
gainera.

Azkenean Buruz buruko finala jokatu ahal izan
zenuen eta txapela irabazi. Grina eta amorrua

erakutsi zenituen frontoian, baina esango nuke
bukatu berri den Binakako finalean indar hori
faltatu izan zaizula. Batzuetan faltan botatzen
duzu amorru gehixeagorekin kantxaratzea?

Azkeneko finalean beraiek hobeto jokatu
zuten, nahiko txapelketa irregularra egin
genuen guk eta finalean ere hori sentitu zen,
pilota tonto batzuetan huts egin genuen Las-
kuk eta biok eta partidua joan egin zitzaigun.
Finala beti da zaila jokatzeko, baina egia da
jende askok esan didala inspirazioa faltatu
zitzaidala. Hala ere, zaila da esatea jenio
gehiago behar nuen ala ez, momentu oso
laburra da partidua eta gorputza eta burua ez
dira beti bat etortzen. Norgehiagokan faktore
asko tartekatzen dira gainera eta beti gerta-
tzen da aurreikusi ez duzun zer edo zer. Beti
topera izatea ez da erraza, kirolari guztiek

Nortasun agiria

Yves Sallaberry 'Xala' 1979an jaio zen Lekui-
nen (Lapurdi), eta sarri bertaratzen den arren,
Baionan du bizilekua. Aspeko fitxaren arabera,
pilotari ezkerak 1,80 metroko altuera eta 80
kilo ditu, Eibarko Astelena frontoian debutatu
zuen 2000. urtean eta hiru txapela lortu ditu
maila gorenean: Binakakoan irabazitako bi, eta
Buruz buruko txapelketako bat. Fitxan ez du
jartzen, baina frontoian airezko kolpea du arma
nagusi. "Eroso sentitzen naiz eskuinarekin
boleaz sartzen", dio berak.

dituzte momentu oso-oso onak, nerbioarekin, txisparekin eta gogoekin, eta beste momentu batzuetan ez duzu hainbeste indar sentitzen.

Eta hori lantzen al duzue? Psikologikoki prestatzen al zarete, motibatuta ateratzeko?

Ni duela bospasei urte hasi nintzen hori lantzen eta bizpahiru urtez aritu nintzen, konturatu nintzelako pilota munduan beharrezkoa zela nintzena baino agresiboagoa izatea, inguruko pilotari guztiek agresibitate handiagoarekin jokatzeko zutela eta mundu horretan ikasi nuen agresiboago jokatzeko, bertan jarraitu nahi banuen berdina egin behar nuelako, eta hasieran baino agresiboagoa naiz orain. Partiduak galduz adibidez asko ikasten da: mina ematen du eta esaten diozu zure buruari, “aski da, berriz ere ongi jarri behar dut, berriz ere motibatu eta berriz ere indarra hartu”. Burua eta gorputza, biak doaz elkarrekin, eta nire kasuan, gorputza ongi sentitzen badut, txisparekin eta indartsu, erraz jarraitzen dio buruak, baina entrenamenduetan ikusten baduzu pilota kostata mugitzen duzula, indarririk gabe... hor egin behar du buruak lan gehien, apalaldi fisikoak ez diezazun burua jan. Azken txapelketan adibidez ez naiz topera egon, baina ene ustez buruarekin eutsi diot eta finalera ailegatzea lortu dugu azkenean.

Pilotari hotzaren fama duzu. Horrela ikusten duzu zure burua?

Pertsona normalizat dut nire burua, galduz gero mina sentitzen dut, eta irabaziz gero poza. Lehenengo mailan hainbeste denboran mantentzeko, ene ustez ezinezkoa da pertsona hotz-hotza izatea, beharrezkoa da jenio pixka bat, nahiz eta bai, jendeak kanpotik hala ikusten nauen sarri. Jendeak ere ikusten du jenio gehiago duten pilotariak daudela, edo imintzio gehiago egiten dituztenak, baina barrutik nik ez dut hotz ikusten nire burua.

Bizkaia frontoia

“Lehen aldiz frontoi horretan sartu nintzenean handia egin zitzaidan, hotza, baina pixkanaka-pixkanaka oso polita harrapatu dut frontoia, jokatzeko ona. Partidu inportanteak izan ohi dira, jende asko etortzen da eta giroa sortzeko aproposa da. Ikaragarria. Bilbokoaz gain, gustukoa dut Iruñekoak, baina agian politena Eibarkoa da, nahiko txikia, osoa, jokatzeko ona”.

Baionan bizi zara, baina Lekuenera joaten zara maiz. Lasaitasuna maite duzu?

Bai, aita eta ama Lekuenera dira, oso herri txiki eta lasaia da eta gustuko dut gogor entrenatu ostean Lekuenera mendira joatea bakarrik, edo arrantzara. Bakardadea maite dudalako, eta natura; ongi sentitzen naiz hor, mendian, zuhaitz artean, erreka ondoan, baita itsasoan ere, surfa egiten adibidez, eta horretarako inguru aproposa daukagu. Nik hori dut motibazioa bizitzan, pilotaz gain. Indarberritzeko, gogoberritzeko balio dit, entrenamenduetatik eta estresetik askatzeko, nolabait.

Frontoian aldiz, bakarka baino txapel gehiago lortu dituzu bikotean. Nahiago duzu bikoteki-dearekin jokatu?

Bakarka jokatzeko maite dut, baina behar da topera egon, fisikoki batez ere. Gogorragoa da, baina fisikoki oso ongi egonez gero eta inspiratuta joanez gero, ikaragarria da buruz burukoa. Ongi jokatu baduzu, poz handia hartzen duzu. Bikoteka ezberdina da, taktikari begiratu behar diozu, atzelariarekin ondo konpontzeari. Irabaziz gero, nahiago dut bakarka, eta galduz gero, bikotekarekin, horrela beti esan dezakezu ez dela zure errua, kar, kar, kar.

Ezkerra izateak nola eragiten dizu kantxan?

Abantaila batzuk baditugu ezkerrok, baina eskuinarekin lan asko egin beharra daukagu, batez ere zabalean defendatzeko, zaila delako ongi kokatzeko eta pilota kentzea. Ezkerparetan jokatzeko, aukera banu nahiago nuke eskuina izan. Agian egun batean egingo dute eskuin-pareta, ez? Lekuz aldatu, kar, kar, kar, eta orduan beste gauza bat izango da...

Euskal Kultur Erakundeak bultzatuta, Hego Euskal Herriko gazteei bestelako Iparralde bat badela erakustea helburu duen *Iparraldea XXI*

ESKOLA TXIKIEN FESTAK 25 URTE

Ekainak 3, Larraulen

Puzgarriak - Pirritx eta Porrotx - Zezenak eta Pottokak -
Kupela taldea -tailerrak - Eskola Txikien dokumentala -
erakusketa ... *zatozte ospatzera !!!*

dokumentalean hartu zenuen parte 2010ean, kazetari eta aurkezle lanetan. Zer moduzko esperientzia izan zen?

Normalean ezetz esaten diet halakoei, ez dut asko maite hitz egitea, baina lagun batek eskatu zidalako egin nuen. Esperientzia oso ona izan zen eta momentu oso onak pasatu genituen. Adibidez, Baionan bizi arren ez nuen ezagutzen bertako kaleetan dantzariak egun jakinetan egiten dituzten ekitaldiak.

Iparralde oso txikia da, konparazioz Hegoaldea oso handia, herri handiagoeekin, eta Hegoaldeko jendea sarri leku txikiago eta lasaiagoen bila etortzen da gurera, esango nuke. Nik sentitzen dut leku sanoa dela hau, aire garbia dugula, eta paisaia ederrak, hondartzekin, mendiekin... Bizitzeko leku sanoa.

Heldua zinela ikasi zenuen euskaraz. Pilotagatik?

Txikitik banekien, aita eta amak egiten dute, baina eskolan ahanzi nuen, nahiz eta ulertu beti ulertu dudak, baina Iparraldeko euskara, eta hitz egin gutxi egiten nuen. Pilota munduan sartu nintzenean, euskaraz kostata hitz egiten nuen, AEKn bi-hiru hilabete aritu nintzen eta gero frontoian ikasi dut euskaraz, masajistarekin, pilotariekin... Hegoaldean pilotan jokatzen hasi ez banintz, agian ahaztua izango nukeen, edo bakarrik ulertu egingo nuen, baina hitz egin ez. Esan daiteke Hegoaldean ikasi dudala pilotan eta euskaraz hitz egiten. Azken finean, euskarak pilota munduan hobeto moldatzeko balio izan dit: aldageletan hasten zara hitz egiten, harremanak egiten dituzu... Oskar Lasarekin oso harreman ona egin nuen adibidez, Laskurekin, Zubietarekin... eta jende askorekin. Haiekin ikasi dut euskaraz, baina baita zurekin ere, elkarrizketa hau egiteko lanean dudalako burua, ez pentsa, behar dut kontzentratu hitz egiteko. Beti ikasten dut.

Trinket mundutik egin zenuen jauzi frontoietara, Panpi Ladutxen laguntzarekin.

Bai, 20 urterekin gogo handia duzu eta aita eta ama akort ziren entseatzeko, ez nuen lanik egiten eta nire indarrak horretara jarri nituen, dena behar nuen eman, topera. Panpiren konfiantza izan nuen eta asko entrenatu nintzen berarekin, urte eta erdi biok bakarrik, frontoietakoa pilota ezagutzeko, efektuak, nola kokatu... Panpi maisua da: nola jokatu erakusteko, badaki zer egin behar den eta badaki nola erakutsi zuri hori egiten, eta denek ez dakite hori. Trinketeko jokalaria izanik asko behar nuen ikasi frontoira aldatzeko eta berak erakusten zidan, adibidez, kakov nola sartu eskua, bizkarra nola jarri, pilota

“Gustuko dut
Lekuinen
mendira
joatea
bakarrik, edo
arrantzara.
Bakardadea
maite
dudalako, eta
natura,
mendian,
zuhaitz
artean,
erreka
ondoan. Nik
hori dut
motibazioa
bizitzan,
pilotaz gain”.

non hartu zehazki... esaten zuelako zentimetro bakarreko aldearekin jokoa irabazi edo galdu dezakezula, eta kakoz ondo sartzen jakitea ezinbestekoa da frontoian. Txikitatik ezker-paretan hasiz gero hamar-hamabost urte dituzu kakoz sartzen ikasteko, baina ni bezala hogeitaka urterekin hasiz gero, behar duzu oso maisu ona, zehazki esango dizuna nola egin, hamar urteko lana urtebetean egiten ikasteko.

Sakrifizio handia izango zen...

Pilotan entrenatuz ez dut inoiz sakrifizioa sentitu, gogor entrenatzen zara baina gustura ari zara, jokoa hobetzeko lanean. Sakrifizioa nik ulertzen dut zure gaindi dagoen zerbait gisa, espiritualagoa-edo, fisikoa baino. Errekan amuarraina ikusi eta joaten uztea, hori agian bai!

Asko bizi duzu arrantza...

Bai, bai. Baditut bi-hiru lagun gustuko dutenak eta elkarri burua berotzen diogu, limiterik ez dugu arrantzan.

Eskuetan zuk ez duzu izan beste batzuek adina arazo, baina partidu asko jokatzen dituzue, gogorak, txapelketa luzeak... Nola eragiten dizue horrek guztiak?

Duela hiru bat urte hasi nintzen tako gehiagorekin entrenatzen eta ordutik ez dut eskuko minik izan, sentitzen dut entrenatzen gozatu egiten dudala eta partiduetarako fresko ditudala eskuak, baina eskuetatik ongi ibili arren, belaunean, sorbaldan, gerri partean... sufritzen dut, bai, partidu asko jokatuz gero. Hiru txapelketa egiten ditut urtean eta zaila da hiruetarako gorputza preparatzea; Binakakoa luzea izan da orain, gero Buruz burukorako indarra berreskuratu behar duzu berriz, uda dator gero, eta segituan Lau T'erdikoa. Deskantsu gutxi. Lehenengo fasean galduz gero daukazu deskantsatzeko aukera, baina azkeneko urteetan kasik txapelketa guztietan nahiko urrutira ailegatu naiz eta denbora gutxi duzu errekuaratzeko eta buelta emateko. Hala ere, hobe da finalera iristea.

AZKEN HITZA

Txapela

"Garaipena gogoratzen dudanean orotzapen pozgarriak ditut, baina txapelketak herrenkadan etortzen dira bata bestearen atzetik eta ez duzu denbora askorik horretan pentsatzeko, azkar igarotzen da dena. Pilotatik kanpo, bestalde, beste bizimodu bat dut, eta hor ez diot denbora gehiegi eskaintzen txapelean pentsatzeari. Gainera hemen baldin banago adibidez, Miarritzen edo Angelun, jendeak askotan ez du pilota ezagutu ere egiten eta agian hobeto da, hemen biziz gero erraz ahazten duzu pilota, eta ondorioz baita txapela ere".

"Agian egun batean egingo dute eskuin-pareta, ez? Lekuz aldatu, kar, kar, kar, orduan beste gauza bat izango da..."

Piloten aferarekin zabiltzate beti bueltaka, biziegiak ote diren, estandarizatu eta irizpide mugatuak jartzea komeni den ala mugarik gabe aukeraketa libre utzi...

Zaila da kontua, frontoiak oso diferenteak direlako eta hortik abiatuta, baita pilotak ere, frontoi batean edo bestean jokatzearen arabera. Adibidez, jokatuz gero beti Bilbon, ahalko litzateke pilota bat egin frontoi horretarako, muga batzuen barruan, baina aldi berean, pilota jakin bat baino ez baduzu uzten, abantaila ematen ariko zara ezaugarri batzuk dituen pilotariari, zaila da neurria non jarri asmatzea. Hainbeste frontoi daude, hainbeste lur ezberdin, frontis... Faktore asko dira kontuan hartu beharrekoak. Hezetasuna, jendea, beroa... Horrek denak eragiten du pilota aukeratzeko garaian. Hala ere, lehen baino hobeto ikusten dut orain pilota, ez dira hain bizi eta hain baxu, neurria hartuagoa ikusten diet eta zentzu horretan uste dut lan ona egiten ari direla enpresak.

Aspe eta Asegarceren esku dago maila profesionala. Ados zaude kirol eredu honekin ala irekiago izan behar lukeela uste duzu?

Zaila da, diru kontuak daude atzean, betikoa da. Pilotarion kontratuak enpresa horien esku daude, eta beste enpresa batzuk tartean sartzeak ez dakit ba zein eragin izango lukeen, oraingoz esango nuke ongi moldatzen garela horrela.

33 urte beteko dituzu aurten. Zer eman dizu adinak?

Pilotari bezala oso edade ona da, ongi sentitzen naiz, fisikoki indartsu, ez naiz lehen bezala nekatzen eta fuerte nago, korrika egiteko, frontoian aritzeko; gainera esperientzia duzu eta abantaila ematen dizu horrek. Eta frontoietatik kanpo, urte asko bizitzea espero dut eta beraz zahartzaroan esango dut zein urte izan diren onenak, baina egia da orain gustura nagoela, pilotan gustura egozteak ere eragiten du bizitzan gustura egoteko. Ongi doakit, bai. ■

